TẠP CHÍ KHOA HỌC
Khoa học Xã hội, Số 15 (5/2019) tr 9 - 18

THỰC TRẠNG VÀ GIẢI PHÁP PHÁT TRIỂN HỆ THỐNG TRƯỜNG, LỚP MẦM NON TƯ THỤC TRÊN ĐỊA BÀN TỈNH SƠN LA

Vũ Tiến Dũng, Dương Thị Thanh*
Trường Đại học Tây Bắc

***Tóm tắt**: Xã hội hóa giáo dục là một chủ trương lớn, đúng đắn của Đảng và Nhà nước ta đã và đang phát huy tác dụng rất lớn trong sự nhiệp giáo dục và đào tạo, trong đó có giáo dục mầm non. Sơn La là một tỉnh miền núi, kinh tế - xã hội còn nhiều bất cập, khó khăn. Giáo dục mầm non ở Sơn La tuy đã có khởi sắc nhưng vẫn còn bộc lộ khá nhiều tồn tại, hạn chế. Chủ trương mở trường, lớp mầm non tư thục đã có 24 năm qua nhưng số trường, lớp mầm non tư thục của tỉnh Sơn La mới dừng lại ở con số 14. Bài viết này dựa vào những kết quả khảo sát, điều tra thực tế 12 trường mầm non tư thục (số liệu khảo sát tháng 6 năm 2018; tháng 8 năm 2018 là 14 trường) đã đề xuất bốn nhóm biện pháp chính yếu, có tính khả thi để góp thêm một tiếng nói góp phần phát triển hệ thống trường, lớp mầm non tư thục trên địa bàn tỉnh Sơn La.*

***Từ khóa**: Thực trạng; biện pháp; trường, lớp mầm non tư thục; tỉnh Sơn La.*

1. Đặt vấn đề

Ở nước ta, giáo dục mầm non là bậc học đầu tiên của hệ thống giáo dục quốc dân, có vai trò đặc biệt quan trọng trong việc đặt nền móng cho sự hình thành và phát triển nhân cách con người. Hầu hết các quốc gia và các tổ chức quốc tế đều xác định đây là bậc học quan trọng trong hệ thống giáo dục của một quốc gia.

Xã hội hóa giáo dục là một tư tưởng chỉ đạo chiến lược lớn của Đảng, Nhà nước ta để huy động các nguồn lực của toàn xã hội đóng góp cho sự phát triển của giáo dục [7]. Thực hiện tư tưởng xã hội hóa giáo dục của Đảng và Nhà nước, ngày 02/06/1994, Bộ trưởng Bộ Giáo dục và Đào tạo đã kí Quyết định số: 1447/GD-ĐT về việc Ban hành quy chế các trường, lớp mầm non tư thục và Điều 1 của Quyết định quy định: "Trường, lớp mầm non tư thục là một loại hình giáo dục mầm non thuộc hệ thống giáo dục quốc dân của nước Cộng hoà xã hội chủ nghĩa Việt Nam, do tư nhân được cấp có thẩm quyền cho phép thành lập và hoạt động theo quy chế của Bộ Giáo dục và Đào tạo và pháp luật của nhà nước, để thu hút số trẻ trong độ tuổi nhà trẻ, mẫu giáo nhằm bảo vệ, chăm sóc, giáo dục, chuẩn bị cho trẻ vào trường tiểu học, góp phần cùng nhà nước chăm lo sự nghiệp giáo dục, đáp ứng yêu cầu xã hội" [5].

Để phát triển giáo dục mầm non trong hệ thống giáo dục quốc dân đạt được được kết quả, năm 2006, Thủ tướng Chính phủ đã phê duyệt Đề án "Phát triển giáo dục mầm non giai đoạn 2006 - 2015" với quan điểm chỉ đạo là: "... Đẩy mạnh xã hội hóa, tạo điều kiện thuận lợi về cơ chế, chính sách để mọi tổ chức, cá nhân và toàn xã hội tham gia phát triển giáo dục mầm non" [6]. Quan điểm chỉ đạo này hoàn toàn phù hợp với xu thế chung trên thế giới hiện nay về phát triển giáo dục. Ở nhiều nước, để phát triển giáo dục, họ đã tìm nhiều giải pháp để đẩy mạnh xã hội hóa giáo dục, trong đó có xã hội hóa giáo dục mầm non.

Ngày nhận bài: 4/9/2018. Ngày nhận đăng: 21/10/2018
Liên lạc: Vũ Tiến Dũng; e-mail: vutiendungtb@gmail.com

Hiện nay, sự nghiệp giáo dục và đào tạo tỉnh Sơn La đang từng bước phát triển vững chắc; quy mô mạng lưới trường, lớp ngày càng ổn định và phát triển; tỷ lệ huy động trẻ trong độ tuổi đến trường ngày càng cao. Chất lượng giáo dục và đào tạo được nâng lên rõ rệt, từng bước rút ngắn khoảng cách giữa các vùng trong Tỉnh. Ở những vùng kinh tế - xã hội phát triển, xu hướng lựa chọn trường học cho con em của các bậc phụ huynh ngày càng nhiều, với mong muốn tạo điều kiện cho con em mình được học tại một môi trường tốt nhất, không chỉ đơn thuần chăm sóc, giáo dục trẻ về kiến thức mà còn góp phần hình thành các kỹ năng mềm để phát triển toàn diện thể chất, tinh thần cho trẻ. Tuy nhiên, so với yêu cầu phát triển chung của cả nước, Sơn La vẫn còn tồn tại nhiều bất cập, cần phải có biện pháp tháo gỡ.

Nghị quyết số: 2557/QĐ-UBND, ngày 31 tháng 10 năm 2013 của Ủy ban nhân dân tỉnh Sơn La phê duyệt Đề án "Xã hội hóa các hoạt động trong lĩnh vực giáo dục - đào tạo; khuyến khích và tạo điều kiện để toàn xã hội, các tổ chức kinh tế - xã hội, cá nhân đầu tư phát triển giáo dục - đào tạo; phát triển các trường mầm non tư thục tại các địa bàn có điều kiện tỉnh Sơn La đến năm 2015" [4] đã thể hiện rõ quan điểm: Xã hội hóa giáo dục là một tư tưởng chiến lược lớn của Đảng, Nhà nước nhằm phát huy tiềm năng về trí tuệ và nguồn lực trong nhân dân, góp phần huy động các tổ chức kinh tế - xã hội đầu tư để chăm lo phát triển sự nghiệp giáo dục và đào tạo; đồng thời tạo điều kiện để toàn xã hội, đặc biệt là các đối tượng chính sách, người nghèo được hưởng thụ thành quả giáo dục ở mức độ ngày càng cao. Đây là một Nghị quyết quan trọng để khai phóng được sự sáng tạo, huy động được mọi nguồn lực trong tỉnh đầu tư cho giáo dục và đào tạo, trong đó có giáo dục mầm non ở tỉnh Sơn La.

2. Nội dung nghiên cứu

2.1. Khái quát về tình hình phát triển giáo dục mầm non những năm qua

Sự nghiệp giáo dục và đào tạo có vị trí quan trọng trong chiến lược xây dựng con người, chiến lược phát triển kinh tế - xã hội của mỗi một quốc gia.

Theo Báo cáo Tổng kết năm học 2016-2017, phương hướng nhiệm vụ năm học 2017-2018 của giáo dục mầm non, Vụ Giáo dục Mầm non (Bộ Giáo dục và Đào tạo) đã cho biết số lượng giáo viên nói riêng và cán bộ quản lý, nhân viên giáo dục mầm non nói chung tăng nhanh so với năm học trước.

Toàn ngành hiện có 500.327 cán bộ quản lý, giáo viên, nhân viên (tăng 36.374 người). Trong đó, cán bộ quản lý có 38.382 (tăng 1.021 người), giáo viên có 344.994 (tăng 26.661 người), nhân viên có 116.951 (tăng 8.682 người). Tỉ lệ cán bộ quản lý, nhân viên, giáo viên trong biên chế chiếm tỉ lệ 55,5%, giảm 2,2% so với năm trước; tỉ lệ giáo viên/lớp đạt 1,8 (tăng 0,04%) [1].

Theo Vụ Giáo dục Mầm non, cán bộ quản lý có trình độ đào tạo đạt chuẩn trở lên chiếm tỉ lệ 99,8%, tăng 0,3%; giáo viên có trình độ đào tạo đạt chuẩn trở lên chiếm tỷ lệ 98,7%, tăng 0,4% so với năm học trước đó. Trong năm học 2016-2017, số lượng giáo viên mầm non tăng 26.000 so với năm học 2015-2016. Năm học 2016-2017, cả nước tăng 354 trường mầm non và 11.318 nhóm, lớp; trong đó, nhóm trường ngoài công lập tăng 277/354 trường, chiếm tỷ lệ 78,3%. Các trường mầm non tư thục phát triển nhanh đã giảm áp lực đáng kể cho các trường công lập.

Tuy nhiên, điều cần quan tâm là ở một số địa phương điều kiện kinh tế - xã hội còn gặp nhiều khó khăn hoặc sự quản lý của ngành giáo dục và đào tạo chưa thật sự chặt chẽ, tỉ lệ giáo viên/lớp còn rất thấp, chưa đáp ứng được yêu cầu như An Giang: 1,28; Sơn La: 1,31; Hà

Giang: 1,32; Lai Châu: 1,34; Hưng Yên: 1,35; Gia Lai: 1,38...[1].

Trong bức tranh toàn cảnh của giáo dục mầm non cả nước như vậy, có năm địa phương có tỉ lệ trường mầm non tư thục cao nhất, đó là: Đà Nẵng: 64,8%, Bình Dương: 63%, Thành phố Hồ Chí Minh: 60,8%, Bà Rịa-Vũng Tàu: 30,5% và Hà Nội: 28,8%. Ở các địa phương trên, hàng năm, tỉ lệ các trường mầm non tư thục thường tăng từ 0,1 đến 0,8% nhưng vẫn thiếu trường, lớp, chưa đáp ứng được nhu cầu gửi con của công nhân và người lao động ở các khu đô thị, khu công nghiệp.

Đặc biệt, ở các tỉnh miền núi, ở các vùng sông nước do địa hình chia cắt, đi lại khó khăn cho nên ở các địa phương đó còn tồn tại nhiều điểm trường nhỏ lẻ, rất khó khăn để đầu tư nguồn lực, nâng cao chất lượng chăm sóc, giáo dục trẻ. Thậm chí, có những địa phương còn tùy tiện sát nhập trường mầm non với trường phổ thông...[1].

Trước tình hình trên, Bộ Giáo dục và Đào tạo đang đề xuất, triển khai các giải pháp khắc phục những tồn tại, bất cập về chế độ, chính sách đối với nhà giáo, cán bộ quản lý và nhân viên ngành giáo dục mầm non để thu hút hơn nữa cán bộ, nhân viên và giáo viên mầm non gắn bó với trường, lớp, yên tâm với nghề.

2.2. Thực trạng trường, lớp mầm non tư thục trên địa bàn tỉnh Sơn La

2.2.1. Vài nét khái lược về trường lớp tư thục ở Sơn La

Sơn La là tỉnh ở miền núi Tây Bắc Việt Nam, có diện tích 14.125 km^2, chiếm 4,27% tổng diện tích cả nước, đứng thứ ba trong tổng số 63 tỉnh, thành phố. Dân số có 1.195.107 người (theo điều tra dân số 1 tháng 4 năm 2015). Sơn La có 11 huyện, 01 thành phố và có 12 dân tộc anh em chung sống. Theo chương trình hành động của UBND Sơn La, quy mô dân số của tỉnh đến năm 2025 có 1.342.000 người [2].

Sơn La hiện nay vẫn là tỉnh miền núi nghèo, kinh tế-xã hội chậm phát triển, mặt bằng dân trí chưa cao, ảnh hưởng rất lớn đến phát triển giáo dục và đào tạo, nhất là hệ thống các trường tư thục. Theo kết quả khảo sát thống kê các trường tiểu học, mầm non tư thục đăng kí hoạt động theo luật (tức là được các cấp có thẩm quyền cho phép hoạt động theo Điều lệ của trường mầm non, tiểu học tư thục), toàn tỉnh Sơn La chỉ có 01 trường tiểu học tư thục và 10 trường mầm non tư thục ở thành phố Sơn La và 4 huyện: Phù Yên, Sông Mã, Thuận Châu, Mai Sơn với tổng số giáo viên của các trường là 152 và 2.012 trẻ. Nếu thống kê cả 02 nhóm trẻ có khả năng phát triển thành trường mầm non tư thục (gồm nhóm trẻ Smartkids thông minh Mai Sơn và nhóm trẻ mầm non Joyful Children) thì trong năm học 2017-2018, số lượng giáo viên mầm non tư thục: 174 và số lượng trẻ: 2.164. Năm học 2018-2019, Sơn La có thêm hai trường mầm non tư thục: Trường Mầm non Hoa Mai (thành phố Sơn La) và Trường Mầm non Sao Mai - Kinderstar (huyện Quỳnh Nhai). Đây là một con số khá khiêm tốn và "biết nói" về thực trạng số lượng giáo viên mầm non và số trẻ đến trường, lớp mầm non tư thục còn quá nhiều hạn chế, bất cập so với các địa phương khác trong cả nước.

2.2.2. Thực trạng về trường, lớp mầm non tư thục trên địa bàn tỉnh Sơn La

2.2.2.1. Đội ngũ giáo viên mầm non tư thục

Giáo viên các trường, lớp mầm non tư thục tỉnh Sơn La đạt chuẩn và trên chuẩn theo Điều lệ của trường mầm non, tức là đều được đào tạo ở các cơ sở giáo dục mầm non, có trình độ từ trung cấp đến trình độ cao đẳng, đại học. Kết quả khảo sát, thống kê của nhóm nghiên

cứu thông qua Phiếu điều tra về trình độ giáo viên mầm non của 12 trường, nhóm trẻ mầm non tư thục, cụ thể như sau:

Bảng 2.1. Trình độ giáo viên mầm non giảng dạy ở các trường tư thục của tỉnh Sơn La

STT	Giáo viên / Trường, nhóm trẻ	Trình độ đào tạo						
		Tổng số	Trung cấp		Cao đẳng		Đại học	
			Số lượng	Tỉ lệ	Số lượng	Tỉ lệ	Số lượng	Tỉ lệ
1	Smartkids bé thông minh Sơn La (Thành phố Sơn La)	18	5	27,8%	7	41,2%	6	31%
2	Mầm non Ngọc Linh (Thành phố Sơn La)	34	8	23,6%	13	38,2%	13	38,2%
3	Mầm non Bình Minh (Thành phố Sơn La)	19	2	10,5%	14	73,7%	3	16,4%
4	Mầm non Ánh Sao (Thành phố Sơn La)	15	5	33,3%	7	46,7%	3	20%
5	Mầm non Ban Mai (Thành phố Sơn La)	20	5	25%	9	45%	6	30%
6	Mầm non Joyful Children (Thành phố Sơn La)	11	2	18,2%	5	45,5%	4	36,3%
7	Mầm non Mường Tấc (Phù Yên)	4	1	25%	3	75%	0	0%
8	Mầm non Ánh Dương (Phù Yên)	20	15	75%	4	20%	1	5%
9	Mầm non Lan Anh (Mai Sơn)	7	6	85,7%	1	14,3%	0	
10	Smartkids bé thông minh Sơn La (Mai Sơn)	11	6	54,6%	4	36,4%	1	9%
11	Mầm non Sơn Hà (Sông Mã)	8	7	87,5%	1	12,5%	0	0%
12	Mầm non Doremon (Thuận Châu)	7	3	42,9%	3	42,9%	1	14,2%
Tổng		**174**	**65**	**37,4%**	**71**	**40,9%**	**38**	**21,7%**

Phân tích một cách sơ bộ qua bảng thống kê 2.1, chúng ta dễ nhận thấy ở các trường mầm non tư thục thành phố Sơn La, giáo viên mầm non có trình độ cao đẳng, đại học cao hơn so với các huyện. Điều đó phản ánh một thực tế là tính thu hút, sự hấp dẫn giáo viên mầm non có trình độ đại học vào làm việc ở các trường, lớp mầm non tư thục thành phố cao hơn so với các huyện.

2.2.2.2. Trẻ mầm non ở các trường tư thục

Ở tỉnh Sơn La, trường, lớp mầm non tư thục chỉ có ở khu vực đô thị (thị trấn, thành phố) cũng đã thu hút một số lượng trẻ khá lớn tới trường mầm non hoặc nhóm trẻ. Kết quả khảo sát, thống kê đã phản ánh khá rõ tình hình này.

Bảng 2.2. Số lượng trẻ và nhóm trẻ ở các trường mầm non tư thục tỉnh Sơn La

STT	Trường	Tổng số trẻ	Trung bình số trẻ/lớp	Trẻ					
				Dưới 12 tháng	12 đến 24 tháng	24 đến 36 tháng	3 đến 4 tuổi	4 đến 5 tuổi	5 đến 6 tuổi
1	Smartkids bé thông minh Sơn La (Thành phố Sơn La)	214	23	0	*17*	64	54	40	36
2	Mầm non Ngọc Linh (Thành phố Sơn La)	698	46,5	0	0	90	180	184	244
3	Mầm non Bình Minh (Thành phố Sơn La)	209	23,2	0	34	60	58	37	20
4	Mầm non Ánh Sao (Thành phố Sơn La)	200	22	0	30	46	44	37	43
5	Mầm non Ban Mai (Thành phố Sơn La)	235	27	0	25	80	75	75	70
6	Mầm non Joyful Children (Thành phố Sơn La)	47	16	0	15	15	17	0	0
7	Mầm non Mường Tấc (Phù Yên)	50	12,5	0	13	17	16	4	0
8	Mầm non Ánh Dương (Phù Yên)	250	30	0	20	57	34	65	74
9	Mầm non Lan Anh (Mai Sơn)	51	17	0	18	15	0	15	0
10	Smartkids bé thông minh Sơn La (Mai Sơn)	105	21	0	11	18	23	18	35
11	Mầm non Sơn Hà (Sông Mã)	53	13,25	0	6	19	8	6	14
12	Mầm non Doremon (Thuận Châu)	52	13	0	13	19	20	0	0

Ở Sơn La hiện nay, theo kết quả khảo sát của chúng tôi, các trường, lớp mầm non tư thục (kể cả các trường mầm non công lập) chưa nhận trẻ dưới 12 tháng tuổi vào trường. Nguyên nhân chủ yếu là do các trường, lớp mầm non chưa chuẩn bị tốt về điều kiện cơ sở vật chất, tâm thế giáo viên chăm sóc trẻ dưới 12 tháng tuổi và phụ huynh cũng chưa thật sự yên tâm khi đưa trẻ dưới 12 tháng tuổi đến trường mầm non. Điều này đã tác động một cách thiếu tích cực đến việc làm của người lao động và hiệu quả, năng suất lao động của một bộ phận không nhỏ lao động trẻ (phụ nữ đang ở độ tuổi sinh nở) cũng bị tác động tiêu cực. Hệ lụy này chưa có một nghiên cứu cụ thể nào ở tỉnh Sơn La chỉ ra. Ở một trường mầm non có uy tín, tỉ lệ trẻ trung bình trên một lớp quá cao (trên 46 trẻ) cũng ảnh hưởng nhất định đến chất lượng chăm sóc, giáo dục trẻ (xem Bảng 2.2).

2.2.2.3. Cơ sở vật chất

Bảng 2.3. Diện tích và số phòng học ở các trường mầm non tư thục

STT	Trường	Tổng số trẻ	Tổng diện tích	Số phòng học
1	Smartkids bé thông minh Sơn La (Thành phố Sơn La)	214	2317 m^2	9
2	Mầm non Ngọc Linh (Thành phố Sơn La)	698	1600 m^2	15
3	Mầm non Bình Minh (Thành phố Sơn La)	209	497.2 m^2	9
4	Mầm non Ánh Sao (Thành phố Sơn La)	200	300 m^2	9
5	Mầm non Ban Mai (Thành phố Sơn La)	235	650 m^2	12
6	Mầm non Joyful Children (Thành phố Sơn La)	47	415 m^2	7
7	Mầm non Mường Tấc (Phù Yên)	50	900 m^2	4
8	Mầm non Ánh Dương (Phù Yên)	250	640 m^2	8
9	Mầm non Lan Anh (Mai Sơn)	51	960 m^2	4
10	Smartkids bé thông minh Sơn La (Mai Sơn)	105	400 m^2	5
11	Mầm non Sơn Hà (Sông Mã)	53	800 m^2	4
12	Mầm non Doremon (Thuận Châu)	52	1352 m^2	4

Theo kết quả khảo sát, thống kê của chúng tôi, diện tích các trường mầm non tư thục và diện tích của từng phòng học đảm bảo được các quy định tối thiểu của trường mầm non. Thiết bị, đồ dùng phục vụ trẻ đảm bảo; các trường đều có khu vui chơi cho trẻ thoáng mát; có phòng làm việc của Hiệu trưởng; phòng y tế đảm bảo được các yêu cầu chung và đại bộ phận phụ huynh (94,5%) cảm thấy hài lòng về cơ sở vật chất của các trường, lớp mầm non tư thục. Đặc biệt, cơ sở vật chất của Trường Mầm non Ngọc Linh và Trường Smartkids bé thông minh Sơn La (thành phố Sơn La) được phụ huynh đánh giá với sự hài lòng rất cao. Như vậy, cơ sở vật chất ở các trường mầm non tư thục hiện nay đảm bảo đủ điều kiện về chăm sóc, giáo dục trẻ.

2.2.2.4. Công tác quản lý lao động và tiền lương

Ở các trường, lớp mầm non tư thục, các doanh nghiệp, các chủ trường đều không có chuyên môn mầm non nhưng hiệu trưởng, phó hiệu trưởng các trường mầm non tư thục đều được đào tạo chuyên ngành mầm non và có kinh nghiệm trong công tác quản lý các trường mầm non. Giáo viên các trường mầm non tư thục đều phải làm việc ở trường từ 8 đến 10 giờ/ngày (90% phiếu trả lời phỏng vấn của giáo viên mầm non tư thục xác nhận) và họ phải làm việc 6 ngày/tuần; cả cán bộ quản lý và giáo viên mầm non các trường, lớp tư thục đều phải làm việc ở trường trung bình khoảng 54 giờ/tuần (giáo viên mầm non công lập chỉ thường làm việc từ 40-45 giờ/tuần). Trong khi đó, 40% giáo viên mầm non tư thục có mức lương từ 3 - 4 triệu đồng/tháng và khoảng 60% có mức lương 5 - 6 triệu đồng/tháng. Với mức lương như hiện nay, các trường mầm non tư thục chưa thật sự có sức thu hút giáo viên mầm non yên tâm làm việc lâu dài, gắn bó với các trường, lớp mầm non tư thục. Do vậy, nhiều giáo viên mầm non chỉ làm việc ở các trường, lớp mầm non tư thục khi chưa thi tuyển được vào các trường mầm non công lập.

2.2.2.5. Sự chăm sóc, nuôi dưỡng, giáo dục trẻ

Việc chăm sóc, nuôi dưỡng trẻ ở các trường mầm non bao gồm: Chế độ dinh dưỡng, chăm sóc sức khỏe (phòng bệnh và vệ sinh). Trong bối cảnh hiện nay, vệ sinh an toàn thực phẩm được các trường mầm non quan tâm đúng mức. Có nhiều trường mầm non đã có sáng kiến trồng rau, củ quả trong và ngoài khuôn viên nhà trường phục vụ bữa ăn cho trẻ để đảm bảo vệ sinh an toàn thực phẩm (chủ yếu ở một số trường mầm non công lập ở huyện Mai Sơn). Giải pháp ở các trường mầm non tư thục và công lập chủ yếu là đặt rau, củ, quả, thực phẩm ở những cơ sở sản xuất được cơ quan vệ sinh an toàn thực phẩm địa phương kiểm tra, xác nhận.Vì vậy, chế độ dinh dưỡng, vệ sinh an toàn thực phẩm trong bữa ăn của trẻ đảm bảo. Ở các trường mầm non công lập, Nhà nước còn hỗ trợ tiền cho bữa ăn của trẻ từ 5 đến 6 tuổi. Các trường mầm non tư thục hiện nay chưa nhận được sự quan tâm và hỗ trợ tài chính của Nhà nước. Các trường mầm non (công lập và tư thục) đều có bộ phận trực y tế để kiểm tra, chăm sóc sức khỏe cho trẻ. Chính vì vậy, việc chăm sóc, nuôi dưỡng trẻ ở tỉnh Sơn La chưa có hiện tượng đáng tiếc nào xảy ra.

Hoạt động giáo dục ở trường mầm non được triển khai với 5 nội dung: Phát triển ngôn ngữ, phát triển nhận thức, phát triển tình cảm xã hội, phát triển thể chất, phát triển thẩm mĩ. Có thể dễ nhận thấy việc giáo dục trẻ ở trường mầm non tư thục nhìn trên bình diện chung có chất lượng tốt hơn các trường công lập. Chẳng hạn như các trường mầm non tư thục đều cho trẻ học tiếng Việt, học thêm tiếng Anh để phát triển ngôn ngữ cho trẻ, phát triển thêm các kĩ năng mềm; trong khi đó chỉ có một số ít trường mầm non công lập ở địa bàn đô thị mới triển khai được việc dạy tiếng Anh cho trẻ. Đặc biệt, các trường mầm non tư thục đều đón nhận chăm sóc, giáo dục trẻ trong các tháng nghỉ hè của các trường mầm non công lập. Đây chính là những ưu thế lớn của các trường mầm non tư thục trong việc thu hút trẻ vào trường ở địa bàn đô thị, nơi tập trung nhiều cán bộ, viên chức, công chức, doanh nhân và người lao động không có chế độ nghỉ hè.

2.2.2.6. Sự hài lòng của phụ huynh đối với trường mầm non

Theo kết quả khảo sát điều tra của nhóm nghiên cứu, 100% phụ huynh đều cảm thấy hài lòng về chất lượng chăm sóc, giáo dục ở các trường, lớp mầm non tư thục và các bậc phụ huynh đều mong muốn cơ sở vật chất của các trường, lớp mầm non tư thục cần được đầu tư tốt hơn nữa. Điều này đòi hỏi phải có sự chung tay góp sức của cộng đồng với phương châm và cách tư duy tích cực "Vì lợi ích trăm năm thì phải trồng người" (Bác Hồ).

2.3. Một số giải pháp chính yếu phát triển trường, lớp mầm non tư thục

Theo kết quả khảo sát, điều tra của nhóm nghiên cứu, việc mở rộng các trường, lớp mầm non tư thục cần có lộ trình với các giải pháp chính yếu sau:

2.3.1. Giải pháp vận động, tuyên truyền để phát triển trường, lớp mầm non tư thục

Tỉnh ủy, Ủy ban nhân dân tỉnh Sơn La chỉ đạo các cơ quan truyền thông tăng cường tuyên truyền chủ trương, chính sách của Đảng và Nhà nước về chủ trương xã hội hóa giáo dục đến các tầng lớp nhân dân, các doanh nghiệp, các nhà đầu tư để huy động được các nguồn lực tham gia mở các trường, lớp mầm non tư thục. Các cơ quan truyền thông, các tổ chức chính

trị xã hội phải vận động, giác ngộ người dân gạt bỏ tư tưởng ỷ lại Nhà nước, tư tưởng dựa dẫm vào các trường mầm non công lập của một bộ phận lớn cư dân hiện nay. Đồng thời, việc tuyên truyền, vận động phải giúp cho người dân thấy được sự cần thiết muốn nâng cao chất lượng cuộc sống, chất lượng chăm sóc, giáo dục cho con em họ thì cần phải có sự chung tay đóng góp của người dân và các nguồn lực xã hội khác để phát triển hệ thống trường, lớp mầm non tư thục để trẻ có thể được thụ hưởng sự chăm sóc, giáo dục tốt hơn. Các cấp ủy, chính quyền, các đoàn thể xã hội ở các xã, thị trấn, các huyện, thành phố cũng cần phải phối hợp nhịp nhàng hơn nữa để làm tốt công tác tuyên truyền, vận động này.

2.3.2. Giải pháp về chính sách để phát triển trường, lớp mầm non tư thục

Hiện nay, việc thiếu một hành lang pháp lý, thiếu chính sách hỗ trợ đầu tư một cách đồng bộ của các cấp chính quyền ở địa phương (xã, thị trấn, huyện) đã không khuyến khích được các nhà đầu tư, các doanh nghiệp mở các trường mầm non tư thục và có thể tác động tiêu cực tới nhu cầu mở rộng hệ thống trường, lớp mầm non tư thục ở các địa phương tỉnh Sơn La.

Do vậy, Hội đồng nhân dân, Ủy ban nhân dân tỉnh Sơn La cần có giải pháp mạnh mẽ và linh hoạt hơn, có chủ trương yêu cầu hội đồng nhân dân, ủy ban nhân dân các xã, thị trấn, các huyện có chính sách khuyến khích, hỗ trợ các doanh nghiệp, các nhà đầu tư mở các trường, lớp mầm non tư thục như: cho các nhà đầu tư, các doanh nghiệp được thuê "mặt bằng sạch" để mở nhóm trẻ, mở trường mầm non tư thục [8]. Hội đồng nhân dân, Ủy ban nhân dân tỉnh Sơn La cũng cần kiến nghị các cấp có thẩm quyền chỉ đạo Ngân hàng đầu tư, Ngân hàng chính sách xã hội cho các nhà đầu tư, các doanh nghiệp được vay ngân hàng với lãi suất ưu đãi để phát triển trường, lớp mầm non tư thục. Ở địa phương, các tổ chức chính trị xã hội có thể vận động các doanh nghiệp, các nhà hảo tâm ủng hộ những thiết bị, đồ chơi ban đầu để tăng thêm tính thu hút trẻ đến với nhóm trẻ, trường, lớp mầm non tư thục. Có như vậy mới khuyến khích các nhà đầu tư, các doanh nghiệp mở rộng các nhóm trẻ, các trường, lớp mầm non tư thục.

Đặc biệt, tỉnh Sơn La cần có chính sách hỗ trợ học phí cho trẻ ở các trường mầm non tư thục, nhất là trẻ 5, 6 tuổi, diện cần phải phổ cập theo quy định của Chính phủ. Đối với giáo viên mầm non ở các trường tư thục, Sở Giáo dục và Đào tạo Sơn La nên có sự hỗ trợ về tài chính cho giáo viên mầm non tư thục trong các đợt tập huấn về chuyên môn nghiệp vụ như giáo viên ở các trường công lập.

Các phòng giáo dục và đào tạo cần tăng cường công tác thanh tra, kiểm tra các trường mầm non công lập để xác định rõ tình trạng quá tải số trẻ/lớp; và phải có biện pháp ngăn ngừa tình trạng quá tải người học trong các trường công lập để đảm bảo chất lượng nuôi dưỡng, chăm sóc, giáo dục trẻ. Chính quyền, các tổ chức chính trị xã hội ở các địa phương phải "nhập cuộc", vận động một bộ phận cư dân có điều kiện về tài chính cho con em họ đến học ở các trường, lớp mầm non tư thục.

Khuyến khích các trường mầm non, nhất là các nhóm trẻ, các trường mầm non tư thục có giải pháp hữu hiệu cho trẻ dưới 12 tháng tuổi được đến trường, lớp mầm non, giúp cho một bộ phận cán bộ, viên chức, người lao động (nữ) giảm bớt khó khăn sau khi hết thời gian nghỉ chế độ thai sản, giải phóng được sức lao động của phụ nữ, góp phần vào sự nghiệp vì sự tiến bộ của phụ nữ.

2.3.3. Giải pháp thu hút giáo viên có chất lượng vào làm việc ở các trường mầm non tư thục

Hiện nay, có khá nhiều giáo viên mầm non được đào tạo cơ bản, có nhu cầu tìm kiếm việc làm phù hợp với chuyên môn của mình. Đây chính là nguồn lực tiềm năng to lớn và là lợi thế của tỉnh Sơn La. Sơn La có thể thu hút được nguồn nhân lực có chất lượng cao (trong đó có giáo viên mầm non) ở các tỉnh đang học tập, nghiên cứu tại Trường Đại học Tây Bắc sẵn sàng làm việc ở Sơn La, phục vụ sự nghiệp giáo dục và đào tạo của tỉnh. Để tạo tính thu hút giáo viên mầm non vào làm việc ở các trường, lớp mầm non tư thục với việc tăng tiền lương, giảm giờ làm xuống 8 giờ/ngày còn thiếu tính khả thi thì việc tạo thêm các nguồn thu từ việc làm thêm giờ của giáo viên mầm non để tăng thu nhập cho giáo viên là một giải pháp cần phải tính đến trong công tác quản lý.

2.3.4. Giải pháp thu hút trẻ vào các trường mầm non tư thục

Việc mở rộng các trường, lớp mầm non tư thục là một nhu cầu có thực ở các huyện và thành phố Sơn La. Việc mở rộng các trường mầm non tư thục sẽ giảm tải được các trường mầm non công lập và tạo điều kiện cho một bộ phận cư dân có mức sống cao hơn được gửi con cái vào các trường mầm non tư thục có chất lượng chăm sóc, giáo dục trẻ tốt hơn. Đây là một "sức ép" rất lớn đối với các trường, lớp mầm non tư thục. Trường, lớp mầm non tư thục phải có tính "vượt trội" về trang thiết bị, về chất lượng nuôi dưỡng, chăm sóc, giáo dục trẻ mới thu hút được trẻ tới trường mầm non tư thục.

Giai đoạn trước mắt, nhu cầu phát triển trường, lớp mầm non tư thục chỉ có thể tiếp tục được hình thành và phát triển ở khu vực đô thị như: thành phố, thị trấn, thị tứ các huyện. Việc nâng cao chất lượng nuôi dưỡng, chăm sóc, giáo dục trẻ ở các trường mầm non tư thục, cùng với việc thực hiện đồng bộ các chính sách đối với trẻ ở miền núi theo quy định của Chính phủ sẽ tạo ra hiệu ứng tốt cho việc thu hút trẻ vào các trường, lớp mầm non tư thục; góp phần phát triển trường, lớp mầm non tư thục ở các địa bàn khác trong tương lai.

3. Kết luận

Giáo dục là quốc sách nhưng sự quan tâm của các cấp, các ngành chưa tương xứng với với mục tiêu mà Đảng và Nhà nước đề ra. Xã hội hóa giáo dục là một chủ trương đúng đắn của Đảng và Nhà nước đang được triển khai mạnh mẽ ở khắp 63 tỉnh thành. Để huy động các nguồn lực tham gia xã hội hóa giáo dục, Sơn La cần có những chính sách đặc thù để tạo nên những "cú hích" trong giáo dục, có những bước đi thích hợp, những giải pháp cụ thể để tạo điều kiện cho các trường, lớp mầm non tư thục phát triển bình đẳng với các trường công lập.

Nhu cầu mở rộng hệ thống trường, lớp mầm non tư thục ở Sơn La đang là một đòi hỏi thực tế. Nhu cầu đó sẽ tiếp tục được gia tăng trong tương lai gần ở thành phố, thị trấn, thị tứ các huyện. Điều này đòi hỏi các cấp, các ngành phải có các giải pháp đồng bộ, sáng tạo; đồng thời phải chỉ đạo một cách mạnh mẽ, quyết liệt để phát triển trường, lớp mầm non tư thục theo một lộ trình thích hợp, tương ứng với chiến lược phát triển kinh tế - xã hội của tỉnh đến năm 2020 và chiến lược phát triển đến năm 2025. Từ thực trạng của hệ thống trường, lớp mầm non tư thục hiện nay, bài viết đã đề xuất các biện pháp chủ yếu, có tính khả thi để phát triển các trường, lớp mầm non tư thục tương ứng với sự phát triển kinh tế - văn hóa - xã hội - giáo dục đến năm 2020 và chiến lược phát triển đến năm 2025.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

[1] https://baomoi.com/nhung-con-so-biet-noi-ve-giao-duc-mam-non-nhung-nam-qua/c23069558.epi (Truy cập tháng 9/2018)

[2] https://vi.wikipedia.org/wiki/Sơn_La (Truy cập tháng 9/2018)

[3] Nghị quyết số 29-NQ/TW ngày 4/11/2013 Hội nghị Trung ương 8 khóa XI về đổi mới căn bản, toàn diện Giáo dục và Đào tạo.

[4] Nghị quyết số: 2557/QĐ-UBND, ngày 31/10/2013 về Phê duyệt Đề án "*Xã hội hóa các hoạt động trong lĩnh vực giáo dục - đào tạo; khuyến khích và tạo điều kiện để toàn xã hội, các tổ chức kinh tế - xã hội, cá nhân đầu tư phát triển giáo dục - đào tạo; phát triển các trường mầm non tư thục tại các địa bàn có điều kiện tỉnh Sơn La đến năm 2015".*

[5] Quyết định số: 1447/GD-ĐT ngày 2/6/1994 về ban hành Quy chế trường, lớp mầm non tư thục của Bộ Giáo dục và Đào tạo.

[6]. Quyết định số 149/2006/QĐ-TTg ngày 23/6/2006 của Thủ tướng Chính phủ về việc Phê duyệt Đề án "*Phát triển giáo dục mầm non giai đoạn 2006-2015".*

[7] Quyết định số 239/QĐ-TTg ngày 09/02/2010 của Thủ tướng Chính phủ về việc phê duyệt Đề án phổ cập GDMN cho trẻ em năm tuổi giai đoạn 2010-2015.

[8] Quyết định số 3194/QĐ-UBND, ngày 31/10/2016 của Uỷ ban nhân dân tỉnh Sơn La về việc thực hiện thí điểm hỗ trợ trường mầm non tư thục trên địa bàn thành phố Sơn La.

REALITY AND SOLUTIONS FOR DEVELOPING PRIVATE PRESCHOOL SYSTEM IN SON LA PROVINCE

Vu Tien Dung, Duong Thi Thanh

Tay Bac University

Abstract: *Education socialization is a right policy of the Vietnamese Government which has had great impacts on education and training career, including preschool education. Son La is a poor socio-economic mountainous province. Preschool education in the province faces many shortcomings despite some improvement. The policy of opening private kindergarten schools has been put into practice for 24 years, but there have been only 14 schools so far in Son La. Basing on results of the survey with 12 private kindergarten schools (June, 2018), the article suggests 4 primary feasible solution groups to develop preschool system in Son La province.*

Keywords: *real situation; solution; private preschool system; Son La province*